

BUREAU NATIONALE VEILIGHEID
BUREAU B
No. 816/XII'46 M.N.

's-Gravenhage, 14 Maart 1946
Javastraat 68

Typ. DB
Dict. L

Hierbij heb ik de eer U een exemplaar aan te bieden van het Overzicht no. 2 van mijn dienst, afgesloten per 18 Februari 1946.

BUREAU NATIONALE VEILIGHEID
Het Hoofd Bureau B
De Luit. Kolonel:

J.G.M.

J.G. Crabbendam

Aan alle Politie-Verbindingen.

BUREAU NATIONALE VEILIGHEID

BUREAU B

Overzicht no.2.

2 Am. 11

INHOUD

I.	Benneids Vak Centrale.	blz.	1.
II.	Communistische Partij Nederland	blz.	12.
III.	Mijnstreek	blz.	25.
IV.	Actie "Vrij Spanje".	blz.	27.
V.	Voormalige illegaliteit.	blz.	29.
VI.	Indonesische kwestie.	blz.	30.
VII.	Partij van den Arbeid.	blz.	32.
VIII.	Brabantsche Beweging.	blz.	33.
IX.	Radio-omroep.	blz.	34.
X.	Haagsch Cultuur Comité	blz.	34.

I. EENHEIDS VAK CENTRALE.

De Eenheids Vak Centrale hield op 27, 28 en 29 December 1945 te Amsterdam een landelijke conferentie, welke werd bijgewoond door ongeveer 450 personen. Voorzitter was Barend Blokzijl, geboren te Hoogeveen 29 December 1918, van beroep metaaldraaier, wonende Maduratraat 49 hs. te Amsterdam, voorzitter van de voorloopige landelijke leiding der E.V.C., tevens lid van de Wereldfederatie van Vakverenigingen. De secretaris van de voorloopige landelijke leiding, Andreas Cornelis Koenen, geboren te Nijmegen 19 September 1905, wonende Tribbestraat 11^I te Amsterdam, tevens redacteur van het orgaan der E.V.C. "Werkend Nederland", secretaris van de voorloopige landelijke leiding van de bedrijfsgroep Bouwvak der E.V.J. en voorzitter der Commissie van Sociale Zaken van het Wetenschappelijk Bureau der C.P.N., gaf een beschouwing over het ontstaan van de vakbeweging in Nederland, waarbij hij kritiek uitoefende op het N.V.V., dat naar zijn meening aanleiding heeft gegeven, dat het Nederlandsche Arbeidsfront kans kreeg in het begin van de bezetting een tamelijke groeiperiode te beleven.

Tijdens de bezetting zou de E.V.C. zijn ontstaan uit de behoefte aan eenheid van vakorganisaties. Na de bevrijding bleek, dat overal in den lande op zichzelf staande groepen waren opgericht en het toenmalige bestuur der E.V.C. heeft deze groepen vereenigd.

De voorloopige leiding deelde voorts bij monde van Koenen mede, dat thans 21 bedrijfsgroepen waren gevormd. Indien noodig zou dit aantal worden uitgebreid of ingekrompen. Behalve het orgaan van de E.V.J. "Werkend Nederland", wordt een tweede blad uitgegeven "De Voorlichter", een sociaal-economisch blad, dat bestemd is voor de functionarissen. Met betrekking tot de fusie met het N.V.V. werd medegedeeld, dat de besprekingen daaromtrent, welke geschorst waren, op 10 Januari 1946 zouden worden hervat.

In het hoofdbestuur van de E.V.C., dat tot het a.s. congres als zodanig zal optreden, werd een lid afkomstig uit de mijnstreek, opgenomen, hoewel de mijnwerkers nog niet bij de E.V.C. waren aangesloten. Er bestaat echter wel een eenheidsvakorganisatie onder de mijnwerkers, de Algemeene Bond van Werkers in het Mijnbedrijf (A.B.W.M.), en het is te voorzien, dat deze bond

vertegenwoordiger in het bestuur op te nemen.

Het hoofdbestuur van de E.V.C. bestaat uit 10 leden, genaamd:

<u>B. Blokzijl,</u>	voorzitter, Amsterdam,
<u>A.C. Koenen,</u>	secretaris, Amsterdam,
<u>J. van Wijngaarden,</u>	penningmeester, Vormerveer,
<u>H. Hennink,</u>	scholing, pers en propaganda, Velsen,
<u>H. Meyers,</u>	2e secretaris, Amsterdam,
<u>T.H.B. Jansen,</u>	Heerlen,
<u>J. Rootlieb,</u>	lid, Groningen,
<u>A. van den Berg,</u>	2e voorzitter, Rotterdam,
<u>A. Janssen,</u>	lid, Nijmegen,
<u>E. Sip,</u>	lid, Arnhem.

Hoewel uit eenige afdelingen stemmen opgingen om als vakvereniging niet buiten de politiek te blijven, werd bij de beantwoording van de vragen der afdelingen, door Blokzijl vastgehouden aan het principe, dat de E.V.C. aan geen enkele politieke partij mocht worden gekoppeld, slechts een sociaal-economischen koers mocht volgen en moest openstaan voor volgers van elke politieke- of geloofsvervolgung. In hetzelfde verband verklaarde Koenen, dat, indien de E.V.C. steun nodig had van een politieke partij, zij een schrijven zou richten tot de Tweede Kamer. Men zou dan wel zien, welke partijen de vrienden van het werkend volk van Nederland waren. In de statuten der E.V.C. staat in art. 4 vermeld, dat de E.V.C. een zelfstandige organisatie wil zijn, onafhankelijk van eenige politieke partij of geestelijke strooming.

Tijdens de rede van Blokzijl kwam tot uiting, dat de E.V.C. de plaats gehau hebbende stakingen als door de werkgevers uitgelokt wilde doen beschouwen. Uitdrukkelijk werd verklaard, dat niet iedere staking een arbeidersrebelant was. Wilke stakingen werden afgekeurd.

Ten opzichte van de Indonesische kwestie wilde men geen standpunt innemen, volgens Blokzijl, maar wel kon men volgens denzelfden spreker als democraten het zelfbeschikkingsrecht voor de Indonesiers eischen.

Voor de Afd. Bouwvakarbeiders sprak Pieter Tiegman, geboren te Amsterdam, 7 October 1903, wonende Nickerilstraat 29¹¹ te Amsterdam, secretaris van de Afd. Amsterdam der Arbeids-
secretaris van het Nederlandsch

die de aandacht vestigde op de omstandigheden, waaronder de D.U.W.-arbeiders moesten werken. Er zou onder die arbeiders groote ontevredenheid bestaan, zoodat de leiding voortdurende moeite had hen van staking af te brengen. Op een bepaald werk in Groningen zouden loonen voorkomen van 80, 55, 50, 45, 40 en 36 cent per uur. Goede vakarbeiders in Deventer zouden elders in Gelderland en in Jubbega te werkgesteld worden op een loon van f22.-- per week.

Ter conferentie werden 2 moties aangenomen, de eerste een protest tegen de misstanden bij den D.U.W., de tweede een protest tegen het geweld in Indonesie. Deze resoluties werden gezonden aan de Regeering en aan de pers.

Uit de statuten der E.V.C. blijkt, dat elke werknemer, die lid kan zijn van de vereeniging, individueel lid is.

Het definitieve hoofdbestuur zal bestaan uit 15 leden, waarvan ten minste 5 leden het dagelijksch bestuur moeten vormen. De leden van het hoofdbestuur worden door een congres, dat eenmaal in de twee jaar bijeenkomt, gekozen uit de leden.

Naast het hoofdbestuur staat een Landelijke Raad, wiens taak in een afzonderlijk reglement is geregeld.

In verband met de resolutie, betrekking hebbende op de "misstanden bij den D.U.W." zij vermeld, dat eind December 1945 te Amsterdam onder de arbeiders bij dien dienst groote ontevredenheid heerschte, voortvloeiende uit de indeeling van de tewerkgestelden in drie klassen, en dat inderdaad rekening gehouden werd met het uitbreken van stakingen op diverse werkobjecten in de omgeving der hoofdstad.

Onder auspiciën van de E.V.C. zal door het revue-ensemble Lotte en Alex Wins een reeks voorstellingen gegeven worden van de E.V.C.-revue "Werkend Nederland treedt aan".

Door "Werkend Nederland", het orgaan van de E.V.C., is in zijn nummer van 14 Januari 1946 veel plaatsruimte gegeven aan een artikel over ontevredenheid onder het P.T.T.-personeel. De kop van het artikel luidde: "Het P.T.T.-personeel bereidt zich voor op den strijd". Het schijnt, dat eenige ontevredenheid onder het personeel heeft geheerscht over de dienstregeling tijdens de feestdagen in December 1945. Er werd te Amsterdam een noodvergadering beland voor het geheele

Hij kreeg gelegenheid het woord te voeren en maakte daarvan gebruik door een uiteenzetting te geven van het verloop der Landelijke Conferentie van de E.V.C. Voorts betoogde hij, dat de "reactie" bezig was het front van de werkers af te tasten. Hij adviseerde, zich geen staking te laten "opdwingen", maar een actie behoorlijk voor te bereiden door de publieke opinie te bewerken door middel van publicaties en een persconferentie.

De eischen van het P.T.T.-personeel waren:

1. Loonsverhooging.
2. Volle bezetting op alle burealen.
3. Premievrij pensioen.
4. Verwijdering van de gehate reactionnaire elementen.
5. Onmiddellijke intrekking van het ontslag van alle hulpbestellers.

Besloten werd den voorgeschreven dienst uit te voeren, een termijn vast te stellen voor de inwilliging der eischen en daarna zoo noodig een proteststaking te houden.

De voorzitter van de E.V.C. sprak nog op 5 Januari 1946 tijdens de meeting in de Markthallen te Amsterdam "voor een vrij en democratisch Spanje".

"De Waarheid" heeft aandacht gewijd aan de Landelijke Conferentie der E.V.C. door een verslag daarvan op te nemen en o.m. vet af te drukken, dat de landelijke leiding gemachtigd werd de besprekingen met het N.V.V. over eventuele samenwerking voort te zetten en de resultaten daarvan binnen den kortst mogelijken tijd aan het a.s. congres voor te leggen.

Op 28 December 1945 had het hoofdbestuur van de E.V.C. een schrijven van het N.V.V. ontvangen, waarin dit verklaarde bereid te zijn de geschorste besprekingen te hervatten. Op 10 Januari 1946 zijn de besprekingen voortgezet.

Een der resultaten daarvan was, dat de Stichting van den Arbeid aanvaardbaar werd geacht als permanent college van overleg tusschen werknemers en werkgeversorganisaties en de overheid, met dien verstande, dat in de ontwerpstatuten van de Stichting eenige belangrijke veranderingen zouden moeten worden aangebracht. De fusie-commissie zal op korten termijn een rapport samenstellen, dat aan de organisatie-instanties der beide vakcentralen ter behandeling zal worden voorgelegd. Inmiddels is in de fusie-commissie op bijna alle punten overeenstemming bereikt.

vredenheid wordt getoond, de sympathie van een groot deel der arbeidersklasse weet te verwerven en daardoor een belangrijke aanwas van haar ledental kan boeken.

Reeds langen tijd b.v. heerste ernstige ontstemming onder het personeel der Haagse Tramweg Maatschappij en besprekingen tusschen de directie der H.T.M. en de Nederlandsche Vereeniging van Spoor- en Tramwegpersoneel hadden niet tot het voor de arbeiders gewenschte resultaat geleid. De E.V.C. belegde in den nacht van 12 op 13 Januari 1946 een vergadering voor het H.T.M.-personeel, waarin het werd aangeraden zich onverwijld bij de E.V.C. aan te sluiten, daar de Ned. Vereeniging niet in staat was gebleken eenigerlei verbetering aan te brengen in de loon- en arbeidsvoorwaarden.

De E.V.C. geeft een weekblad uit, getiteld "Bekend Nederland" redactie en administratie Hemoylaan 29 te Amsterdam, verantwoordelijk redacteur is J. van Rijn, redacteurs zijn H.J. Bartels en A.C.Koenen. Het is de bedoeling, dat dit weekblad, dat tijdens de bezetting illegaal is verschenen, en op het oogenblik 4 pagina's telt, binnenkort in 12 pagina's zal verschijnen, en wel op zoodanige wijze, dat aan het Noorden, Oosten en Zuiden des lands alsook aan Rotterdam en Amsterdam elk 2 pagina's zullen worden gewijd, terwijl de inhoud van de overige pagina's het geheele land zal betreffen. Het spoorwegpersoneel heeft bovendien een eigen orgaan, dat "Ons Orgaan" heet en hiernaast bestaan nog eenige plaatselijke en gewestelijke periodieken. In de streek-redactie conferentie der E.V.C. in December j.l. werd evenwel besloten aan de Landelijke Conferentie te adviseeren tot opheffing der plaatselijke en gewestelijke bladen, o.m. omdat gebleken was, dat vele artikelen in deze bladen niet in overeenstemming waren met de politieke lijn voor de vakbeweging der E.V.C.

Er zou een groote propagandabrochure der E.V.C. in bewerking zijn. Hierbij zouden echter moeilijkheden ondervonden worden wegens gebrek aan papier.

Het aantal leden der E.V.C. werd door de leidende figuren van de organisatie in December j.l. nu eens 170.000, dan weer 200.000 genoemd. Zelfs werd in communistische kringen het aantal op 300.000 geschat. Aangenomen kan worden, dat het in het algemeen sterk stijgend is, doch dat het beneden het ledental van

Op de herdenkingsbijeenkomst van het 40-jarig bestaan van het N.V.V. in het begin van Januari 1946 verklaarde Kupers, dat deze organisatie weer ruim 250.000 leden telde en dat dit jaar vermoedelijk het oude ledental zou worden bereikt.

Het aantal leden van het district Rotterdam der E.V.C. bedroeg volgens de mededeling op de conferentie van 24 November 1945 op 28 October 1945, 10.965, doch zou sindsdien tot 12.483 zijn gestegen. Het aantal leden te Amsterdam bedraagt eveneens volgens opgave van de E.V.C. zelve 45.000. In het zuiden zijn, volgens "Scholing en Strijd" 12.000 Katholieke arbeiders bij den Algemeenen Bond van werkers in het Huisbedrijf aangesloten, terwijl in het Noorden eenige honderden Christelijke arbeiders, vooral in de zuivel- en agrarische industrie, lid van de E.V.C. zouden zijn.

Wegens den grooten toeloop van nieuwe leden zijn de bureaux van de E.V.C. overbelast en heeft men een zeer groot tekort aan administratief personeel.

In no. 4 van 29 Juni 1945 van het 14-daagsch tijdschrift "Scholing en Strijd", uitgave van "De Waarheid", zet B. Blokzijl zijn meningen over de oude en nieuwe vakbeweging uiteen. Z.i. is de oude vakbeweging steeds meer een verzekeringsinstituut geworden en is de strijd voor de sociale en economische belangen steeds meer op den achtergrond gedrongen. De nieuwe vakbeweging heeft tot dubbele taak te werken aan den wederopbouw en het herstel van de Volkskracht, hetgeen Blokzijl gelijk stelt met medewerking aan de liquideering van den oorlog en strijd voor de sociale en economische belangen der arbeidersklasse. Om dit te bereiken moet voorkomen worden, dat de vooroorlogse verdeeldheid tusschen de arbeiders terugkeert en moet gedurende den oorlog geïsoleerde eenheid worden vastgelegd in één, alle werkers van hoofd en hand omvattende vakbeweging. De nieuwe vakbeweging moet daartoe aan twee voorwaarden voldoen:

1. Zij moet los staan van bepaalde godsdienstige gezindten en van politieke partijen en als gevolg hiervan t.a.v. politieke vraagstukken, die het terrein harer werkzaamheden raken, stelling nemen als zelfstandige organisatie.
2. Zij moet zich het regelen van zulke aangelegenheden tot taak

Tenslotte dient het karakter van verzekeringsinstituut voor werklozen aan de vakbeweging te worden ontnomen en de verzekering ondergebracht te worden bij een eventueel uit te breiden Rijksverzekeringsbank, die ook de ziekte-, ongevallen-, invaliditeits- en ouderdomsverzekering verzorgt, waarover de vakbeweging dan de controle moet hebben.

Er zijn symptomen, die er op wijzen, dat de E.V.O. op groter schaal een actie zal gaan voeren onder de D. U. W.-arbeiders.

Reeds in de laatste helft van September 1945 heerschte er ontevredenheid onder deze arbeiders. De klacht was, dat zij op uurloon werden aangenomen, doch in accoordloon tewerkgesteld en binnen 3 weken werden ontslagen, als niet minstens 75% van het uurloon werd gehaald. De arbeiders beweerden, dat de Regeering zich in de praktijk niet hield aan haar beloften, dat de D.U.W. wilde breken met de werkverschaffinggedachte en dus ook met het loonbeginsel, dat het loon voor de arbeiders in zulke bedrijven lager wil houden dan in het vrije bedrijf, en dat de D.U.W. een verkapte Nederl. Heide Maatschappij was. Bovendien bleven de toegezegde rantsoenen voor zwaren arbeid uit en was er onvoldoende schuilgelegenheid bij regen.

Op 5 October 1945 vergaderden de D.U.W.-arbeiders in de omgeving van Enschede aan het werk te gaan, indien hun goet beter vervoer werd toegezegd. Een deputatie van 5 arbeiders bezocht den directeur van het Arbeidsbureau en den vertegenwoordiger van den D.U.W. te Sliedrecht. Overeenstemming werd bereikt, dat binnen den kortst mogelijken tijd voor beter vervoer zou worden gezorgd en dat de D.U.W. de loonschale zou dragen, als de arbeiders voor 1 uur 's-middags weer aan het werk zouden gaan. Toen "De Waarheid" echter melding maakte van een "staking", die onder de arbeiders had plaats gehad - terwijl de arbeiders tegenover den D.U.W. juist hadden betoogd, dat er geen sprake van werkweigering was geweest, doch slechts weigering om gebruik te maken van het onvoldoende vervoer - baseerde de directie hierop een besluit, om aan de arbeiders niet den geheelen dag uit te betalen, maar slechts van 11 uur 's morgens af.

In denzelfden maand ontstond bij een werkobject in de omgeving van Amsterdam wegens invoering van een accoordloonsysteem

... 1945 met een de arbeiders, die voor

bij de werkleiding, die antwoordde, dat wie op die voorwaarde niet wilde werken, zou worden uitgesloten. Hierdoor werden 1700 arbeiders uitgesloten en arbeiders van objecten in de omgeving gingen hierop in staking. Naderhand bereikte de E.V.C. bij de werkleiding, o.a. dat het contractuele loon van 76 cent gegarandeerd bleef en adviseerde de arbeiders op 30 October weer aan het werk te gaan, hetgeen zij ook deden.

Door het dagblad "De Waarheid" wordt aan de E.V.C. steun verleend bij haar propaganda om te laten uitkomen, dat zij los van alle politiek staat, en vooral los van de C.P.N. In het nummer van 5 Januari 1945 (editie voor Limburg) komt een artikel voor met den titel "Verdachtmakingen tegen de E.V.C." Hierin wordt het optreden gemaakt van bestuursleden van een andere vakvereniging, welke op huisbezoek gingen bij leden van de E.V.C. en bij gelegenheid vertelden, dat de E.V.C. een communistische maatelorganisatie was. Het blad schrijft, dat inderdaad de E.V.C. veel communistische leden telt, maar voert aan, dat de eenheid van de arbeidersklasse nooit tot stand kan worden gebracht, als men de communisten er buiten laat. Hetzelfde dagblad toont zijn belangstelling voor de E.V.C. door steeds belangrijke plaatsruimte te geven aan verslagen van door de E.V.C. belegde openbare vergaderingen. Het toont zijn sympathie door bepaalde passages vet af te drukken.

Waarschijnlijk is de E.V.C. tijdens de oezetting opgericht door leden van de C.P.N., o.m. door V. van Exter, hoofdredacteur van "De Waarheid" in Limburg. Naderhand schijnt de toevloed van leden in de E.V.C. zoo groot geworden te zijn, dat de invloed der leden van de C.P.N. is vermindert. In het bijzonder zou de C.P.N. moeite hebben met de Trotzkyisten, die in de E.V.C. zijn binnenge drongen.

Vooraanstaande leden van de C.P.N. zouden met betrekking tot de E.V.C. den volgende gedachtengang hebben. De E.V.C. is, evenals de organisatie van de "Vrienden van de Waarheid" voor de heroprichting van de C.P.N., te beschouwen als middel ter verwezenlijking van de nieuwe tactiek der C.P.N., om de fronten der niet in de C.P.N. georganiseerde arbeiders

... te trachten op te los-

dicalisten zal toevallen. De E.V.O., waarin alle werkers van hoofd en hand onafhankelijk van hun lidmaatschap eener politieke partij, een plaats kunnen krijgen, zal als vanzelf den geest van de C.P.N. inademen, want de nieuwe organisatie, die alle werknemers vereenigt op den grondslag van hun functie als werknemer en dus losweekt van hun bijzonder beroepsbelang, plaatst hen daarmede allen tezamen tegenover de werkgevers, hetgeen wil zeggen, dat de nieuwe organisatievorm vanzelf den klassestrijd in haar banier zal schrijven. De nieuwe organisatie dient overigens niet alleen voor betere arbeidersvoorwaarden op te komen, maar ook in de richting der productie en distributie invloed uit te oefenen en zoo het communisme zooveel mogelijk reeds nu als practischen toestand te verwezenlijken. Het staken der arbeiders is het middel om de medezeggenschap der arbeiders ook in de productie- en commerciële leiding van het bedrijf tot stand te brengen.

Tot de radicalen, die invloed kregen in de E.V.O., behooren ook de raden-communisten der Spartacus-groep, maar vooral de Trotskysten. Hierloor werd de C.P.N. kort geleden gedwongen haar politiek van ongemerkte en onopvallende doordringing in de E.V.O. door een meer openlijk optreden te vervangen. Hierop slaan de woorden, die Koonen, de secretaris van de voorloopige Landelijke Leiding der E.V.O. op 9 Januari 1946 op den derden dag van het congres der C.P.N. te Amsterdam sprak. Na zijn verbazing erover te hebben uitgesproken, dat in de discussies van den vorigen dag regelmatig over "onze vakbeweging" was gesproken, zeide hij nl.: "Al staat de E.V.O. echter los van alle politieke partijen, niettemin hebben de partijgenooten in deze vakorganisatie de groote taak de dragers te zijn van de vakbewegingspolitiek. Het heeft geen zin voor de communisten, in de E.V.O. het gezicht te verbergen, omdat zij hiermede meenen de vakbondseenheid dienen, integendeel, zij bewijzen hiermede de E.V.O. een zeer slechten dienst, daar Trotskystische elementen, die zich van de beweging trachten meester te maken, hiervan gretig gebruik maken. Zij zijn het, met name de Revolutionnaire Communistische Partij, welke de werkers der E.V.O. tracht te bewerken een massastaking teweeg te brengen "ten bate van Indonesie"; wij verzekeren dezen heeren echter: wanneer er gestaakt zal worden zullen zij dit niet vaststellen. doch de vakbe-

De moeilijkheden, die de C.P.N. met de Spartacisten en de Trotzkyisten in de E.V.C. ondervindt, zijn niet alleen, dat deze de eventuele fusie met het N.V.V. slechts schoorvoetend zouden aanvaarden, maar bovendien, dat deze groeperingen met het stakingswapen veel rockeloozer omgaan, dan de C.P.N. wenscht. Het standpunt der C.P.N. ten opzichte van het stakingsrecht blijkt vooral uit een passage in de rede van Paul de Groot op 7 Januari 1946, op den eersten dag van het congres der C.P.N., toen hij, na beweerd te hebben, dat de C.P.N. strijd voert voor wederopbouw, productieverhoging, nationalisatie en planmatige productie, vervolgens: "In dezen strijd willen wij met allen samenwerken, die hetzelfde doel nastreven, willen wij de nationale eenheid van de meerderheid van het volk tot stand zien komen. Op grond daarvan verzetten wij ons ook tegen stakingen, die kennelijk door de ondernemers worden uitgelokt, ten einde de verantwoordelijkheid voor het achterblijven der productie en de slechte voedselvoorziening op de schouders van de arbeidersklasse te laden. Ongetwijfeld moeten de arbeiders het stakingsrecht onverminderd verdedigen en slechts in uiterste noodzaak, wanneer alle andere maatregelen gefaald hebben, eventueel hiervan gebruik maken, maar ook dan moet de zaak eerst uit het oogpunt van de positie van de arbeidersklasse ten aanzien van de overige bevolkingsgroepen en van den wederopbouw, worden bepaald. Wij als partij hebben besloten ons niet te bemoeien met de interne aangelegenheden van de vakbeweging, maar de zaak van de eenheid doet ons niet onverschillig.....

Elke dag, dat de scheiding tusschen N.V.V. en E.V.C. voortduurt, is ten voordeele van de reactie".

Over het feitelijk verband tusschen de organisaties van de C.P.N. en de E.V.C. kan het volgende worden medegedeeld.

De voorzitter en de secretaris van de Landelijke Leiding der E.V.C.; Blokzijl en Koenen, zijn beiden aangesloten bij de C.P.N.; over het algemeen zitten in de besturen van de E.V.C. weinig bekende leden der C.P.N.

Het belangrijke artikel van Blokzijl "De Nieuwe Vakbeweging" verscheen op 29 Juni 1945 in het 14-daagsch tijdschrift, gewijd aan de vraagstukken der arbeidersbeweging "Scholing en Strijd", uitgave van "De Waarheid", no. 4 van 29 Juni 1945.

Koenen sprak op den derden dag van het congres der C.P.N. op 9 Januari 1946 te Amsterdam om als een belangrijke functionaris der C.P.N.

Op den eersten dag van de Landelijke bijeenkomst van het Wetenschappelijk Bureau der C.P.N. (13 October 1945) te Amsterdam was de Sociaal-Economische Commissie van de E.V.C. vertegenwoordigd. Naar uit het door den rapporteur van de commissie voor Economie en Financien van genoemd Bureau opgemaakt verslag blijkt, werkt de Sub-commissie voor het verzamelen van Statistische Gegevens tot vergelijking der indexcijfers nauw samen met het Sociaal-Economisch Planbureau der E.V.C. De Commissie voor Sociale Zaken van genoemd Bureau, die in totaal 10 leden heeft, telt daaronder 4 prominente leden van de E.V.C., terwijl de voorzitter van deze commissie dezelfde Koenen is, die secretaris van Landelijke Leiding der E.V.C. is.

Op 3 December 1945 is in een vergadering van Groep I en II der C.P.N. te 's-Gravenhage de E.V.C. behandeld. Omtrent het op de vergadering beslotene werd het volgende vernomen:

1. Voorgesteld zou worden aan het Partijcongres, alle leden der C.P.N. te verplichten, tot de E.V.C. toe te treden.
2. Overleg zou gevraagd worden omtrent instructies, te geven aan alle partijleden der C.P.N., om tegenover niet-leden te beweren, dat de E.V.C. niets met de C.P.N. te maken heeft, doch slechts is te beschouwen als een organisatie van arbeiders, onafhankelijk van hun politieke overtuiging of godsdienstige gezindheid.
3. Voorgesteld zou worden aan het congres om maatregelen te nemen, opdat meer leden van de C.P.N. in de besturen van de E.V.C. worden opgenomen, daar er tot nu toe slechts enkele leden van de C.P.N. zitting in hebben.

In Haarlem is juridisch adviseur der E.V.C. de advocaat Mr. M.D. Proper, lid der C.P.N., lid der Juridische Commissie van het Wetenschappelijk Bureau der C.P.N., lid van den Redactieraad van "Politiek en Cultuur" en afgevaardigde voor Haarlem op het Congres der C.P.N.

Het grootste deel van de leden der I.V.C. bestaat uit niet-leden der C.P.N. In het Zuiden des lands is het aantal leden der I.V.C., dat lid der C.P.N. is, verhoudingsgewijs grooter.

=====

II. COMMUNISTISCHE PARTIJ NEDERLAND.

Op 7,8,9,10 en 11 Januari 1946 werd te Amsterdam door de C.P.N. een congres gehouden.

Alvorens het verloop van dit congres te behandelen volgen hier eenige opmerkingen, de politiek van de C.P.N. betreffende.

Op 12 Mei 1945, na de bevrijding kwam het bestuur van de Partij, welke tijdens de bezetting illegaal had gewerkt, bijeen,

De nieuwe verhoudingen, die als gevolg van de bezetting waren ontstaan en de in den bezettingstijd door het Nederlandsche volk gevoerde gemeenschappelijke strijd tegen den bezetter, stelden den eis om de eenheidsfronttactiek toe te passen, waarop de leiding der C.P.N. zich reeds jaren had toegelegd. Het illegale bestuur besloot tot opheffing van de C.P.N. en in een oproep tot het Nederlandsche volk werd een dringend beroep gedaan "Op onze landgenooten en in het bijzonder op hen, die tijdens de bezettingsjaren tekmen met ons tegen den gemeenschappelijken vijand hebben gestreden".

De noodzakelijkheid van het tot stand komen van een politieke partij werd bepleit en "Hiervan uitgaande zijn wij" - aldus het partijbestuur - "ook tot de overtuiging gekomen, dat ook de C.P.N. ondanks de groote verdiensten die zij voor de Nederlandsche arbeidersbeweging voor de bevrijding van ons land heeft gehad, niet mag terugkeeren. Wij zien in de "Vereeniging van Vrienden van de Waarheid" een beweging, die zich ten doel stelt mede te werken aan het tot stand komen van de beoogde nieuwe partij".

De opheffing van de C.P.N. en de stichting van de "Vereeniging van Vrienden van de Waarheid" was hierna een voldongen feit geworden.

"Deze politiek berustte" - aldus verklaarde het lid van het partijbestuur der C.P.N., Siegfried Baruch - "op de gedachte, dat tijdens den oorlog de tot stand gekomen nationale eenheid in den strijd tegen den bezetter, na den oorlog voortgezet dient te worden in den gezamenlijken strijd tegen de reactie".

Met welk programma van actie trachtte het bestuur van de Vereeniging van Vrienden van de Waarheid het bovenomschreven doel te bereiken?

De verklaringen, welke het bestuur te dien opzichte aflegde, waren de volgende:

Het bepleitte:

- 1e. De noodzakelijkheid, dat, nu het Kabinet Gerbrandy was afgetreden, ten spoedigste verkiezingen zouden worden voorbereid en gehouden.
- 2e. Snelle beëindiging van den oorlog tegen Japan, aangezien door de afgetreden regeering op dit gebied weinig was gedaan.
- 3e. Het spoedig tot oplossing brengen van de vraagstukken der voedselvoorziening, van de zuivering van het openbare leven en van de fascistische besmetting.

Het bestuur sprak de verwachting uit, dat "in deze ure de democratische stroomingen in ons volk elkaar zullen vinden, ten einde gezamenlijk den bodem voor te bereiden voor het vrije en welvarende Nederland der toekomst".

Aan de nieuw gevormde Regeering werd de steun van de vereeniging toegezegd, "mits zij krachtige maatregelen neemt. En waar het op aankomt: snelle verkiezingen zijn en blijven de grondslag van een snel herstel van ons Vaderland".

Het behoefde geenszins verwondering te wekken, dat het doorvoeren en doen aanvaarden van deze politieke zwenking moeilijkheden met zich mee zou brengen. De politieke zwenking werd dan ook niet aanvaard.

Het gevolg is geweest, dat op 21, 22 en 23 Juli 1945 te Amsterdam een partijconferentie werd gehouden, teneinde de vorming van een Communistische Partij voor te bereiden. "Op die conferentie - aldus A.J. Koejemans op het partijcongres - "Zijn de meningen fel op elkaar gebotst. Sindsdien is in het Politiek Bureau naar een zoo eendrachtig mogelijken opbouw van de partij gestreefd. Wij hebben ons allen ingespannen de oorzaken van de toenmalige meningsverschillen weg te nemen, niet door een laf compromis, maar door ons gezamenlijk, en ieder voor zich, te ontwikkelen in de richting van een waarachtige Marxistische politiek".

De partijsecretaris Paul de Groot verklaarde op het congres met betrekking tot de hiervoor omschreven politiek: "Wij heb-

unistische Partij terug moesten hebben, om tot vernieuwing en eenheid der arbeidersbeweging te komen; ons einddoel blijft een gemeenschappelijke arbeiderspartij op principieel socialistischen grondslag, die ook internationaal de politieke eenheid van de arbeidersklasse tot stand kan brengen".

Behalve dat de partijconferentie besloot tot de wederoprichting der partij, besloot zij tevens tot het instellen van een Partijraad, waaraan de opdracht werd gegeven zich tot de conferentie van de S.D.A.P. (gehouden 10 September 1945) te wenden, om deze voor te stellen een duurzame samenwerking met de C.P.N. tot stand te brengen en tevens met de vertegenwoordigers van beide partijbesturen overleg te plegen over de verwezenlijking van een eenheidspartij der Nederlandsche arbeidersklasse.

De op deze conferentie gekozen Partijraad kwam op 2 en 5 Augustus d.a.v. in vergadering bijeen en besloot:

- a. tot de uitgifte van een manifest betreffende de wederoprichting van de partij,
- b. tot het kiezen van leden van een Politiek Bureau en een controle-commissie.
- c. tot de voorbereiding van het te houden congres,
- d. tot het benoemen van leden van het dagelijksch bestuur.

Onder de leuze "Voor Vaderland, Democratie en Socialisme" werd aan de Nederlandsche arbeidersklasse door middel van een manifest, overeenkomstig het besluit van den Partijraad, kennis gegeven van de wederoprichting van de Communistische Partij Nederland, in welk manifest o.m. werd verklaard:

"Dit zal een partij zijn, die de geloovige vrienden in haar midden verwelkomt. Het eenige, wat wij van hen vragen, is, dat zij onze doelstelling onderschrijven en bereid zijn de sociaal-humanistische wereldbeschouwing hunner makers te eerbiedigen. De C.P.N. zal haar leden vrijlaten in kerkbezoek en al of niet belijden van een Godsdienstige overtuiging", terwijl als voornaamste taak, die de partij te vervullen heeft, werd genoemd: "alles in het werk te stellen, om tot de eenheid der arbeidersklasse te geraken."

De zgn. eenheidsfronttactiek was hiermede wederom ingevoerd.

Het eerste blijk hiervan was een manifest van het dagelijksch bestuur der C.P.N., toen door de Regering het voornemen kenbaar werd gemaakt, om over te gaan tot vrijlating van een groep politieke gevangenen. Het manifest werd uitgegeven onder de leuze: "Geen vrijheid voor landverraders" en het richtte zich "tot het Nederlandsche volk." Tevens werd de S.D. A.P., den Vrijzinnig Democratischen Bond, de B.V.C. en het N.V.V. verzocht, om ten spoedigste bijeen te komen om de bevolking tegen deze regeeringsplannen tot actie op te roepen "voor onmiddellijken aanvang van berechting der landverraders op groote schaal en met grooten spoed" en "tegen de vrijlating van N.S.B.-ers en andere landverraders, voorziet zij voor een Tribunaal zijn verschenen".

Onder de leuze "Schoon Schip" werd een actie ingezet, waarbij door middel van formulieren de medewerking van het publiek werd ingeroepen bij de opsporing van politieke misdadigers, collaborateurs, zwarte handelaren en N.S.B.-families, die nog wederrechtelijk in bepaalde woningen nestelden.

Deze eerste poging leverde niet het geenschte resultaat op. De tweede poging werd ondernomen, toen bij schrijven van 1 September 1945 aan het partijbestuur der S.D.A.P. er aan de conferentie van de S.D.A.P., die op 10 September 1945 te Amsterdam werd gehouden, werd voorgesteld: "een blijvende samenwerking tot stand te brengen in de actie voor de naaste taken, die deze tijd voor het volk stelt".

De vorming van een commissie, uit beide partijbesturen, die ook de mogelijkheid van samenwerking bij de a.s. verkiezingen onder de oogen kon zien, werd in overweging gegeven. Voorts werd in dit schrijven gewaarschuwd "tegen de zgn. nieuwlichters van de Nederlandsche Volksbeweging, die aan de arbeidersklasse het bezit van een eigen klassepartij trachten te ontfutselen". Het schrijven besluit met de noodzakelijkheid te batoogen "van de schepping van een eensgezinde arbeiderspartij op den grondslag van het wetenschappelijk socialisme".

Evenals voor den oorlog besloten het partijbestuur der S.D.A.P. en de partijconferentie, niet op het voorstel van den Partijraad der C.P.N. in te gaan.

In "Het Vrije Volk" van 13 October 1945 wordt, naar aanleiding van het feit, dat de communisten zich thans op de eenheid,

"De Nederlandsche eenheid in den bezettingstijd, waaraan De Waarheid zoo roerend herinnert, hebben zij - de communisten - onmiddellijk losgelaten, om op onderwetsche manier hun oude tactiek te hervatten en achter Korkou aan te stappen".

De Indonesische kwestie was voor de leiders der C.P.N. wederom een gelegenheid, om daaruit politieke munt te slaan. De partij was de eerste, die zich direct achter de "Indonesische Regeering" schaarde. Eind September 1945 werd door de leiding van de C.P.N. een oproep verspreid onder den titel "Solidariteit met het Indonesische Volk", waarbij een beroep werd gedaan op de havenarbeiders en zeelieden "om hun sympathie te betuigen met hun Indonesische kameraden, die vervoer van wapens en troepen naar Indonesië verhinderen, zoolang de gerechtvaardigde eischen van het Indonesische volk niet zijn vervuld. Hun strijd is onze strijd, want het gaat tegen dezelfde reactionnaire politiek in Indonesië zoowel als hier te lande".

Onder de omstandigheden als hiervoor geschetst werd het congres, het eerste na de bevrijding, van 7 t/m 11 Januari 1946 te Amsterdam gehouden, voorbereid.

Hoe de partijleden op de aanwijzingen, door het partijbestuur te dien opzichte gegeven, hebben gereageerd, wordt op treffende wijze weergegeven in het orgaan "Scholing en Strijd", waarin Christiaan Smit, één der propagandisten van de C.P.N., in een artikel met den titel: "Uit het dagboek van een communist" zijn ervaringen openbaar maakt. Uit dit artikel blijkt o.m., dat: er te weinig belangstelling was voor de ledenvergaderingen, er critiek werd uitgeoefend op het stellingnemen van de C.P.N. ten opzichte van het Vaderland, er critiek is op de bereidheid van de C.P.N. om aan de Regeering deel te nemen,

er onzekerheid bestaat omtrent den democratischen opbouw der partij,

er een afwachtende houding wordt aangenomen ten opzichte van de door de partij voorgestane politiek,

er critiek wordt uitgeoefend op een bepaald type van C.P.N.-functionarissen, wier optreden op den duur een zekeren weerstand of tegenzin bij de leden wekt; deze functionarissen gaan mank aan het euvel, dat zij door hun optreden, hun toon, het bazige in hun wijze van spreken, de leden eerder van zich af-

Congres der C.P.N.

Vergelijking van het verloop van het congres der J.P.N. met dat van vroegere congressen die partij voert tot de overtuiging, dat in haar politiek geen verandering heeft plaats gehad.

Aandacht wordt gevraagd voor de volgende passage uit de beginselverklaring van de C.P.N.:

"Zij - de J.P.N. - is nationaal in dien zin, dat zij onder alle omstandigheden de werkelijke Nederlandse belangen verdedigt, dat zij geenszins van plan is in Nederland een of ander stelsel van een ander land mechanisch na te volgen en dat zij in Nederland de overwinning van het socialisme wil verzekeren onder eigen Nederlandsche verhoudingen".

Bij de behandeling van de beginselverklaring verklaarde F. Baruch:

- a. dat de leuze van Marx: "De arbeiders hebben geen vaderland," als verouderd kan worden beschouwd.
- b. dat wij aan hen, die thans nog durven twijfelen aan onze vaderlandsche gezinheid, antwoorden: "Over deze zaak discussieeren wij niet meer. Wij hebben ons deel bijgedragen in den strijd tegen het Duitsehe Fascisme; wij hebben onze verbondenheid met de Nederlandsche natie bezegeld met het bloed van honderden vrijheidsstrijders".
- c. dat de leuze van de Internationale strijdgevenschap waardeloos is, hol gepraat, waarmede wij geen stap voortkomen.

De vraag rijst welke waarde aan dit deel van de beginselverklaring moet worden gehecht, zoolang de C.P.N. de dictatuur van het proletariaat propageert. De nieuwe formulering, welke op het congres aan het begrip "dictatuur van het proletariaat" is gegeven: "Om te komen tot de oovrijding van de menscheid van de dictatuur van het kapitaal, acht de J.P.N. het noodzakelijk, dat de democratie voor het volk, de boeren, de intellectueelen en de geheele werkende massa belangrijk wordt uitgebreid en de vrijheid voor uitbuiters en onderdrukkers van ons volk wordt beperkt" verandert aan het principe van de partij niets.

Ook de clausule in de beginselverklaring, luidende: "De Communistische Partij van Nederland behaalt haar politiek in

De C.P.N. zal door de te voeren politiek moeten bewijzen, dat zij de nationale gedachte, in haar beginselverklaring, tot uiting gebracht, ook naleeft.

Op het congres werd bij monde van den algemeen secretaris De Groot nogmaals een beroep gedaan op het partijbestuur der S.D.A.P., toen hij verklaarde:

"Laat ons voor de aanstaande verkiezingen een verbond sluiten met de S.D.A.P., als kern van één breed en democratisch blok". Ook de hoofdredacteur van "De Waarheid", A.J. Koojemans, verklaarde: "Ik zou van dit congres de roep doen uitgaan tot alle vooruitstrevende partijen, en vooral tot de sociaal-democratische, voor één keer met de onghartige partijbelangen te breken. Wanneer de socialistische en democratische groeperingen in ons land in het aangezicht van het groote reactionnaire gevaar, dat ons bedreigt, voor een moment uit hun al te nauwe en vaak van ouderdom gerimpelde huid konden kruipen en een gezamenlijke actie voeren bij de a.s. verkiezingen, op een gemeenschappelijk minimumprogram, dan zouden wij in staat zijn de overwinning van de democratie voorgoed te bevestigen. Zulk een program is mogelijk, ons bezielt de wil daartoe en wij moeten onze gehele kracht aanwenden om anderen daarvan te doordringen".

De gebruikelijke verhoerlijkingen van de Sovjet-Unie ontbraken op dit congres niet, evenmin de verklaring, dat het kapitalisme had afgedaan.

Een nieuw geluid, dat op dit congres werd gehoord, was de bereidverklaring tot medewerking aan den opbouw van Nederland en in aansluiting daarop de verklaring van De Groot: "Op grond daarvan verketten wij ons tegen stakingen, die kennelijk door de ondernemers worden uitgelokt, teneinde de verantwoordelijkheid voor het achterblijven der productie en de slechte voedselvoorziening op de schouders van de arbeidersklasse te laden". Daarop liet hij volgen: "De arbeiders moeten het stakingsrecht onverminderd verdedigen en slechts in uiterste noodzaak - wanneer andere middelen gefaald hebben - eventueel hiervan gebruik maken".

van buitenlandse communistische partijen, te weten Sau Ald, organisator van de Engelsche partij en voorzitter van de Engelsche afdeling van de Internationale Brigade, M. Dupuy, lid van het Centraal Comité en van het Politiek Bureau van de Fransche Partij, tevens lid van de Constituante, Dr. Alois Gerlo, hoofd-redacteur van de Belgische "Rode Vlam", f. Minnaert, voorzitter van de Gentsche afdeling van de Belgische partij en lid van het Politiek Bureau, terwijl op 10 Januari ook de Engelsche communist Palm Dutt, na eenige moeilijkheden te hebben ondervonden met zijn visum, des namiddags op het congres verscheen.

Paul de Groot opende het congres met een referaat over de taken der Partij. Na het illegale werk van de C.P.N. in den bezettingstijd gememoreerd te hebben, behandelde hij de verzwakking van het kapitalisme en kwam tot de conclusie, dat dit niet meer in staat was, "zijn eigen slaven te voeden".

Vervolgens ging hij over tot de buitenlandse politiek en wijdde in het bijzonder uit over het groote belang van het bondgenootschap van de Grooten Drie. Als gevolg van het verval van het Kapitalisme, zochten de landen, waarin dit systeem nog toepassing vond, aansluiting bij de Sovjet-Unie en zijn Bevin en Byrnes, volgens Paul de Groot, gedwongen geweest naar Moskou te reizen en overeenkomsten van vergaande strekking te sluiten, met het gevolg dat de Sovjet-Unie thans bij alle politieke en economische wereldvraagstukken haar invloedrijk woord medespreekt.

Naar de meening van De Groot was de werkelijke bevrijding na de capitulatie van de Duitse legers nog geen feit geworden en de Regeering-Schermerhorn had niet datgene geooracht, wat de groote moederheid der bevolking voor oogen had gestaan. De huidige Regeering had de reactie gelegenheid gegeven zich te herstellen. Aan de C.P.N. was de taak de bevrijding te voltooien tot alle resten van het fascisme zouden zijn uitgeroeid.

Toen de spreker de Indonesische kwestie behandelde, zeide hij, dat de houding der partij tegenover de Regeering-Schermerhorn juist geweest was, nl. steun verleenend bij alle momenten dat de beweging in strijd was met de bestrijding in alle, dat de

editie van "De Waarheid" terecht, die in de Regeering-Schermerhorn slechts een steunpunt der "reactionnaire klikken" zag. Op den 2en dag van het congres heeft Van Exter zijn standpunt als fout erkend.

Paul de Groot maakte voorts bekend, dat het aantal leden der C.P.N. binnen afzienbaren tijd 100.000 zou bedragen en dat het "dagblad "De Waarheid" meer dan 300.000 abonné's had.

Met een sneer op de S.D.A.P. verklaarde hij, dat de C.P.N. niet naar rechts gegaan was en niet opportunistisch had gehandeld. De politiek van de partij was volgens hem de toepassing van het Marxisme op den huidige tijd en De Groot nam het scheldwoord van de vijanden der partij "Stalinisten" gaarne over.

Aan het einde van den eersten congresdag kreeg A.J.Koejens, hoofdredacteur van "De Waarheid" het woord. Hij protesteerde tegen het reactionnaire drijven van de Tweede Kamer en drong aan op een politiek om door overleg tot een vreedzame samenwerking met Indonesie te komen.

Op den tweeden congresdag werden discussies gevoerd over de inleidingsrede van den partijsecretaris. Alvorens echter aan de gedelegeerden het woord werd gegeven, begroette de Engelsche gast, Sam Wild, het congres met een toespraak, waarin hij een en ander mededeelde over den strijd der Engelsche communisten tegen de nazis. Bij dezen strijd zouden de Britsche communisten felle tegenkanting van de reactie ondervonden hebben, in het bijzonder bij hun strijd om de vorming van het tweede front te bevorderen. Hun werd verweten, dat zij anti-nationaal waren en Russische belangen nastreefden in plaats van Engelsche. Voorts wees hij op de belangrijke verschuiving naar links in Engeland door de Labour-overwinning. De Engelsche Communisten zouden verheugd zijn over deze overwinning, al waren zij dit niet over het beleid hunner Regeering inzake Britsch-Indie, Indonesie en Spanje.

Op den derden congresdag is Paul de Groot uitvoerig ingegaan op de discussies van den vorigen dag. Hierbij bleek, dat de partijleiding wel was "voor onvoorwaardelijken strijd voor den opbouw van het land", maar dat er toch wel bepaalde voorwaarden waren, als o.a. sociale omstandigheden der werkers.

De politiek van het weekblad "De Vlam" werd afgekeurd. De Groot noemde het blad "wel niet Protskystisch", maar hij was van meening, dat het een onverlijke rol vervulde, nl. het opvangen van linksche elementen uit de S.D.A.P. en het brengen van deze op dood spoor. M.a.w., in plaats van dat de uiterst-linksche elementen van de S.D.A.P. in de V.F.N. terecht kwamen, wendden zij zich tot de I. L. P.

Op dezen dag sprak ook Dr. Alois Gerlo, een der Belgische gasten van het congres. Hij sprak eerst over den illegalen strijd in Nederland en België tijdens de bezetting en behandelde daarna den groei van de Communistische Partij in België, waar de strijd tegen de reactie, tegen den terugkeer van Leopold III en tegen de trusts in het centrum van de belangstelling stond. Volgens dezen spreker putte de reactie haar reserve uit kringen van boeren en middenstand, lie in wezen bondgenooten van de communisten waren.

Naar hij mededeelde, tolde de Belgische Communistische Partij 110.000 leden tegen 15.000 voor den oorlog.

Naamens de Fransche Communisten sprak vervolgens Dupuy. Ook hij herinnerde aan den gemeenschappelijken strijd tegen het fascisme en verklaarde, dat het in Frankrijk de Communistische Partij was, die vanaf 10 Juli 1940, toen Marez en Cachin hun oproep tot het Fransche volk richtten, de leiding nam van het verzet tegen den bezetter. Het aantal gefusilleerde partijleden zou in Frankrijk 75.000 bedragen, om welke reden de partij zich al "Parti des Fusillés" noemt.

Volgens mededeeling van Dupuy telt de Fransche partij een millioen leden en heeft zij 151 leden in de Assemblée Constituante. Zij is de grootste partij in Frankrijk.

Hij behandelde nog de verbetering in de sociale positie der Fransche mijnwerkers, die thans een ouderdomspensioen van frs. 3000 per maand zouden ontvangen, d.w.z. 50 maal meer dan voor den oorlog.

De herhaalde oproepen der Communistische Partij tot eenheid met de Socialisten zouden steeds meer weerklank onder vinden. In verscheidene plaatsen in Frankrijk zou het reeds tot vorming van een nieuwe arbeiderspartij zijn gekomen.

stiger is dan de vooroorlogsche periode. Opvoering van de productie achtte hij de voornaamste eisch en aangezien de werkende bevolking daarbij van groote beteekenis was, zou deze een aandeel in de opbrengst van de maatschappelijke productie moeten krijgen, dat met haar beteekenis in overeenstemming was. Aan den Nederlandschen arbeider wenschte hij een minimum loon van f 50.-- gegarandeerd te zien, vrouwen dienden voor gelijken arbeid gelijke belooning te ontvangen, terwijl hiermede een daling van het prijsniveau gepaard zou moeten gaan.

Hierna sprak Dries Koenen, J.M. over de vakbeweging, welke z.i. los moest staan van alle politieke groepeerings. Ten aanzien van de E. V. C. meende hij, dat, al stond deze buiten elke politieke partij, de partijgenooten in deze vakorganisatie de groote taak hadde., de dragers te zijn van de vakbewegingspolitiek.

Op den vierden dag van het congres sprak F. Baruch over de beginselverklaring der partij. Zij bestaat uit de 13 hier volgende punten:

1. Dat het kapitalistische stelsel als geheel door de nederlaag van het Duitsche en Japansche fascisme belangrijk is verzwakt.
2. Dat de Sovjet-Unie door deze overwinning op het fascisme als de machtigste staat in Europa uit den strijd is getreden.
3. Dat een geheele reeks van landen in Europa reeds buiten het bereik van het kapitalistische wereldstelsel is.
4. Dat de communistische partijen, vooral in de eertijds door Duitschland bezette landen, tot invloedrijke massapartijen zijn uitgegroeid.
5. Dat de arbeidersbeweging zich in verscheidene landen op weg naar de eenheid bevindt.
6. Dat er diep ingrijpende economische verschuivingen in het geheele kapitalistische stelsel hebben plaats gevonden, die aan de door Lenin ontdekte wet van de ongelijkmatige ontwikkeling van het kapitalisme een nieuwe en bijzondere beteekenis geven.
7. Dat de blijvende samenwerking van de kapitalistische wereld, d.w.z. het verbond der Grooten Drie, de beslissende factor is geworden in de huidige internationale politiek en voor het behoud van de vrede.

9. Dat de krachten van de arbeidersklasse en de democratische beweging steeds grooter worden, ook daar waar dit door bijzondere omstandigheden niet voor iedereen zichtbaar blijkt, zoals thans nog in ons land het geval is.
10. Dat belangrijke groepen van de kapitalistische klasse zelve ten gevolge van de diepe innerlijke crisis van dit stelsel tot samenwerking met de Sovjet-Unie bereid zijn, dat er groepen ondernemers zijn, die door deze ontwikkeling in conflict komen met hun eigen klasse en dat wij dientengevolge - zij het ook onbewust of tegen hun wil in - zijdelings uit deze kringen hulp voor onze politiek kunnen verwachten.
11. Dat de politiek van nationale eenheid, die tijdens den oorlog zoo groote vruchten heeft afgeworpen, thans op een nieuwe wijze, en gericht tegen de Nederlandsche reactie, moet worden toegepast.
12. Dat zulk een politiek noodig wordt doordat ook in de middenklassen, de natuurlijke bondgenooten van de arbeidersklasse, een diepgaand radicalisatieproces heeft plaats gehad.
13. Dat zulk een op de nationale levensbelangen van ons volk gerichte politiek mogelijk wordt, omdat de uitbreiding en vernieuwing van de democratische rechten, als een machtige hefboom tot beperking en uiteindelijke vernietiging van de wankele macht der monopolies, als de naaste weg naar de overwinning, thans door het volk zelve op de dagorde is geplaatst.

Grooten nadruk legde hij aan het slot van zijn betoog op de partijdiscipline. De politieke lijn der partij werd op de regelmatig gehouden congressen op democratische wijze vastgesteld en indien de besluiten, die daarop betrekking hadden, waren aangenomen, was iedere partijgenoot verplicht ze uit te voeren. Hij eischte volledig vertrouwen in de partijleiding.

De Engelsche Communist Palm Dutt had nog gelegenheid een gedeelte van het congres bij te wonen, nadat hij eenige moeilijkheden had ondervonden bij het verkrijgen van een inreis-visum. Tegenover zijn Nederlandsche partijgenooten wenschte hij zichzelf geluk, dat hij daarin met de hulp van de par-

maar toch als een bewijs voor de gunstige verandering in de positie van de arbeidersklasse. Deze verandering zou ook in Engeland zichtbaar geworden zijn. Hij achtte het van groot belang, dat voor het eerst sinds 20 jaar de Tories op zoo beslissende wijze verslagen waren.

Sprekende over het programma van de Labour-regering, zeide hij, dat hij dit niet als een socialistisch programma beschouwde, maar wel meende, dat het volle ondersteuning verdiende, omdat het democratisch en vooruitstrevend was en den conservatieven een grooten slag zou toebrengen.

Vooraf in de buitenlandsche politiek zou de Labour-Regering nog onder grooten invloed van de conservatieven staan.

Weliswaar hadden de Engelsche communisten slechts 2 zetels in het Parlement, naar hun werkelijke invloed was veel grooter.

Hij deelde mede, dat ook in Engeland pogingen gedaan worden om te komen tot fusie van de Communisten met de Labour-party en dat in den a.s. zomer laatstgenoemde partij daaromtrent een beslissing zou nemen. Volgens hem stonden de kansen gunstig.

Als specialist in koloniale kwesties sprak hij ook over Indonesie en liet een scherp protest hooren tegen de "pogingen van de Britsche en Nederlandsche reactie, om de Indonesiers hun meest fundamenteele rechten te onthouden".

Tenslotte zeide hij, dat, indien de Britsche Regering troepen en materiaal uit Engeland naar Indonesie zou willen laten verschepen, de Communisten de havenarbeiders in Engeland zouden oproepen om het voorbeeld van de Australische arbeiders te volgen en te staken. Hij stelde voor, dat de Nederlandsche communisten hetzelfde zouden doen.

Op 11 Januari 1946 werden de navolgende leden der C.P.N. in het partijbestuur gekozen:

G. Wagenaar, voorzitter.

E. de Groot, algemeen secretaris.

F. Saruch, A.J. Koejemans, J. Brandenburg, C. Borst, N.v.d. Drift, F. Reuter, A.C. Koenen, J. van Santen, S. van der Ham, B. van Zaken Tromm, A. Averina, P.A. Gregoire, J. Teken,

Het Politiek Bureau bestaat thans uit: P. de Groot,
J. Brandenburg, J. Wazelaar, J. Schalker, F. Barach,
Annie Averink en A.J. Koejemans.

Tot leden van het Organisatie Bureau werden gekozen:
J. Brandenburg, F. Reuter, V. v. d. Drift, A.C. Koenen,
Chr. Smit, Annie Averink, C. Borst, W. Mans en D. van der Ham.

=====

III

MIJNWERKER

De Algemeene Bond van Werkers in het Mijnbedrijf, wiens aansluiting bij de E.V. C. kan worden verwacht, is evenals laatstgenoemde een "eenheidsvakbeweging", zij het uitsluitend voor mijnwerkers, en die geen vierde organisatie wil zijn naast den R.K.Mijnwerkersbond, het N.V.V. en den Protestantisch-Christelijken Bond. Hij wil de promotor zijn van de eenheid van alle mijnwerkers op grondslag van een onafhankelijke en algemeene organisatie, die plaats biedt aan iederen werker, van welke politieke richting ook. Evenals de E.V. C. stelt hij zich op het standpunt, dat de strijd voor lootsverbetering niet in de eerste plaats een kwestie is van religie of politieke overtuiging. Het is in overeenstemming met het karakter van den A.B.W.M., dat hij zich zal aansluiten bij de E.V.C.

Op 20 en 21 Januari 1946 hield de A.B. W.M. te Hoensbroek een congres. Aldaar werd een voorstel van het lootsbestuur aangenomen om een commissie in te stellen, welke tot taak heeft de mogelijkheid te scheppen zich bij de E.V.C. aan te sluiten. Zoodra deze commissie klaar is met haar werkzaamheden, zal zij rapport uitbrengen aan een speciaal daarvoor te beleggen congres, waardoor de mogelijkheid wordt geschapen de aansluiting tot stand te brengen bij het eerstvolgende congres der E.V.C.

Op het congres van den A.B.W.M. werd o.m. het woord gevoerd door B. Blokzijl, voorzitter der E.V.C., waarbij hij de doelstelling van de Centrale uiteenzette.

De stemming onder de mijnwerkers wordt ongunstig beïnvloed door het, wat zij noemen, op de lange baan schuiven der beloofde nieuwe pensioenregeling. Tot deze minder goede stemming draagt ook bij het niet verstreken van de jenever, die voor Kerstmis 1945 te Heerlen is aangevoerd ten behoeve van de Centrale Mijnwerkersvoorziening. Uit de kringen der

niet meer in overeenstemming is met het loon der arbeiders.

De meening der mijnwerkers over de door Minister van Schaik gehouden radiorede voor den regionalen zender "Zuid" op 25 Januari 1946 was niet onverdeeld gunstig. Uit den mond van verschillende ondergrondse vertrouwensmannen werd vernomen, dat de Mijnwerkers de rede van den Minister opvatten als een slag in het gezicht. Zij zijn van meening, dat zij hun plicht doen. De Minister is volgens de mijnwerkers niet op de hoogte van den toestand in de mijnen. Het door den Minister genoemde voorrecht tot verkrijging van de goederen der Stichting Mijnwerkersvoorziening, is, naar hun meening vrijwel van geen betekenis doordat er nagenoeg niets op de punten te koop is, terwijl de artikelen te duur zouden zijn.

Het "persoonlijk woord" van den Beheerder, op 25 Januari 1946 tot het personeel gericht, wordt onder de oudere mijnwerkers gunstig beoordeeld. Deze zijn echter van meening, dat de jongere arbeiders hun plicht niet doen en voor goede woorden doof zijn, hetgeen zij wijten aan de vijf jaar lang gepropageerde sabotage. Een ander deel der niet goed-willende jongeren wil gaarne uit het bedrijf, b.v. naar het leger.

Op 29 Januari 1946 werd de volgende bekendmaking door den Beheerder tot het personeel der mijnen gericht:

"Bij de bestudeering van de prestaties in de pijlers is gebleken, dat de arbeiders, die door bepaalde gunstige verhoudingen gemakkelijk in staat zijn meer kolen te sturen dan hun accoordprestatie, dat als regel niet doen, omdat zij weigeren de meerdere kolen te maken voor den halven prijs. Zoo-doende wordt de afvlakking naar boven geen rem tegen onredelijk hard werken, maar een stop voor de productie, hetgeen uiteraard nooit de bedoeling is geweest.

Daar de meevallers in de pijlers op deze wijze niet worden benut, is het bij den heerschenden kolennood niet te verantwoorden deze afvlakking - naar boven - nog te laten bestaan en wordt deze met ingang van 1 Februari 1946 afgeschaft.

De arbeiders, die niet bereid zijn een redelijk accoord te aanvaarden, zullen vanaf 1 Februari 1946 een loon ontvangen, gelijk aan het gemiddelde loon volgens de collectieve arbeidsovereenkomst (f 7.50 voor een houwer) zonder productie

hun maar steeds verwijten worden gemaakt. Zij zijn van meening, dat er over het algemeen in de pijlers behoorlijk wordt gewerkt. De arbeiders worden wantrouwend en vreezen, dat dergelijke maatregelen ten slotte weer zullen leiden naar het jaagsysteem.

Onder de arbeiders in de mijnen blijkt nog steeds een gebrek aan werklust en discipline. In bepaalde gezelschappen zeggen de arbeiders vaak zelf, dat zij bij flink aanpakken om 9 à 10 uur klaar konden zijn. Voor afdoende verbetering zal een algemeene, intensieve actie op alle mijnen noodig zijn. Flinkke opzichters zijn slechts nog in kleinen getale aanwezig.

De afdeling Brunssum van den A.B. W.M., welke leden allen werkzaam zijn op de Staatsmijn Hendrik, heeft naar aanleiding van den Oproep van den Beheerder en de rede van Minister Van Schaik in een vergadering een resolutie aangenomen, waarin zij als haar meening uitdrukt, dat de oproep en de rede niet voor haar leden bestemd kan zijn. Volgens mededeeling dezer afdeling levert genoemde mijn reeds meer dan 80% van de productie van 1938. Zij doet eenige voorstellen, om weer tot een gezond bedrijf te komen, w.c. het benoemen van 3 bekwame mijnwerkers op elke mijn voor advies omtrent de afbouwmethode, het aanstellen van een beheerder, in wien allen vertrouwen stellen en het instellen van een centrale commissie voor het aannemen van werkkrachten, waarin ook arbeiders zitting hebben.

Bij de motieven, welke tot deze voorstellen geleid hebben, wordt medegedeeld, dat in het mijnbedrijf wantrouwen bestaat tegenover de hogere superieuren, in welke kringen nog niet is gezuiverd.

IV. ACTIE "VRIJ SPANJE"

Door het Comité "Vrij Spanje" wordt een felle actie gevoerd voor de verbreking der diplomatieke betrekkingen met Spanje. Het is zijn uiterlijk waarneembare werkzaamheden begonnen in het begin der maand December 1945. In het Comité hebben zitting:

Mevrouw A.A. Alma-Heynen, oud Spanje-strijdster,

W. van Bandema, oud-Spanje-strijder,

H.R. van Arken, oud-Spanje-strijder en secretaris van de
Vereeniging van oud-spanjestridders,

Jhr. Ir. M. van der Gous van Waters, fractieleider der S.D.A.P.
lid van de 2e Kamer der Staten-Generaal,

K.F. Neyssel, lid van de Vereeniging van oud-Spanje-strijders,

Prof. Dr. J. Romein, lid der C.P.N.,

W.L.B. Sajet, sociaal-democratisch gemeenteraadslid te
Amsterdam.

Het Comité heeft de medewerking en sympathie van de Landelijke Vereeniging van ex-politieke gevangenen, het Comité voor Socievel Democratie, de C.P.N., de S.D.A.P., de E.V.O., het N.V.V., de Intern. Vereeniging "Bellamy", de Perhimpoedan Indonesia, de Vereeniging van Oud-Spanjestridders, de Vrijdenkersvereeniging "De Dageraad", den Ned. Vlaamschen Kring van Beeldhouwers, den Bond van Nederlandische Militairen, de J.D.U. en de Vereeniging van Jong-Liberalen.

In eenige plaatsen heeft het Comité in Januari en Februari bijeenkomsten georganiseerd, welke zeer druk bezocht waren en waarbij bleek, dat de aanwezigen, die voor het grootste deel behoorden tot links-extremistische richtingen, zich volkomen met de gesproken woorden konden vereenigen.

De belangrijkste bijeenkomst was die in de Markthallen te Amsterdam, waar ongeveer 10.000 bezoekers waren, zij was lang tevoren voorbereid door propagandistische persberichten, advertenties en affiches. Een aantal hoornblazers van de Gesagstroepen verleende nu medewerking door het begin der redevoeringen voor en na de pauze aan te kondigen. Een honderdtal militairen, met de hoornblazers en een trommelorkest, hielden voor de pauze een defilé als hallo aan de Oud-Spanjestridders, voor wie met hun familieleden vooraan in de zaal een ruimte met zitplaatsen was gereserveerd.

Aan het slot van de bijeenkomst werden telegrammen gezonden aan de Nederlandische Regeering en aan den President van de voorloopige Spaansche Republiek, Giral.

Ook te Utrecht en te Travenhage hebben dergelijke manifestaties plaatsgevonden.

V.

VOORMALIGE ILLEGALITEIT

De ontstemming onder de oud-illegale werkers over vrijlating van politieke delinquenten, hun langzame bereening en de zuivering van het ambtenarenkorps blijft bestaan. De door de oud-illegalen uitgegaven tijdschriften getuigen hiervan. "Op Korte Golf" wijst er op, dat zich door het loslaten van zoogenaamde "lichte gevallen" alom haarden van gevaar en ondergronds verzet kunnen vormen. Het blad komt tot de conclusie, dat de Regeering grondig gefaald heeft bij de zuivering der ambtenaren, welke zuivering volgens den hoofdredacteur J.H. Schops niet radicaal genoeg is geweest. Te veel ambtenaren zouden met een berisping zijn teruggekomen of met eervol ontslag en met behoud van pensioen zijn heengezonden. Met name wordt o.m. het geval genoemd van Mr. Dr. K.J. Frederiks, Secretaris-Generaal van het Departement van Binnenlandsche Zaken, aan wien eervol ontslag met toekenning van wachtgeld is verleend. Volgens het genoemde blad begrijpt het Nederlandsche volk niet, dat Mr. Dr. Frederiks eervol ontslag wordt verleend, nadat hij in den bezettingstijd heeft toegegeven aan eischen van den bezetter en dezen medewerking heeft verleend, waar een stellige weigering op haar plaats ware geweest. Ook "De Frinestad", officieel orgaan van de "Landelijke Vereeniging van ex-politieke gevangenen uit den Bezettingstijd" laat dergelijke geluiden hooren. Aan enkele vereenigingen van oud-illegalen dient bijzondere aandacht besteed te worden. Het is gebleken, dat zich onder de leden der hierbedoelde vereenigingen vele links-extremistische elementen hebben geschaard, met name in de zoeven genoemde vereeniging en in den "Bond van Illegale Werkers" (B.I.W.), op welken laatsten in het voorgaande overzicht reeds is gewezen naar aanleiding van zijn gewapend optreden bij het onrechtmatig onderzoek naar vrijlating van politieke gevangenen. Echter dient te worden opgemerkt, dat tot den B.I.W. ook niet-illegale werkers kunnen toetreden.

Een algemeen bekend feit van ordeverstoring door oud-illegalen heeft zich voorgedaan te Amsterdam en ook te Haarlem bij de voorstellingen van "The Ramblers", welk gezelschap het

VI.

INDONESISCHE KWESTIE.

De belangstelling der bevolking voor de Indonesische kwestie is belangrijk toegenomen. Dier toe hebben bijgedragen de komst van Luitenant-Gouverneur-Generaal Dr. v. Nook, de repatriëring van de Indische burgers en het aannemen van de motie-Van Poll in de 2e Kamer. Welker worden de uitlatingen, de voor- en tegenstanders van gewapend optreden komen scherper tegenover elkaar te staan. Het uitzenden van de commissie naar Indonesie heeft weinig bijval gevonden, o.a. op grond van de overweging, dat het noodparlement in overgrote meerderheid negen jaar oud is en geen afspiegeling is van den volkswil. De groep Prof. Gerretson-Dr. Meyer Ranneft (Comité "Indie in nood - geen uur te verliezen") blijft aandringen op snel handelen, zoo noodig met gebruik van geweld. Zij verwijt de Regeering, onvoldoende voorlichting inzake de Indonesische kwestie aan de bevolking te hebben gegeven. De vermeende onvoldoende voorlichting is de oorzaak, dat de Tweede Kamer de Regeering verzocht heeft te bevorderen, dat een Commissie, uit en door de Staten-Generaal aangewezen, naar Indie zou gaan, om zich op de hoogte te stellen. In vele kringen heerscht de vrees dat het aannemen van de motie van Poll, die werd aangenomen ondanks de ernstige ontrading daarvan door den Minister van Overzeesche Gebiedsdeelen, bij de Indische nationalist en ook in het buitenland, in het bijzonder in Engeland, misverstanden kan wekken.

Op 3 Januari 1946 werd door het Landelijk Bestuur van de Vereeniging "Nederland-Indonesie" aan de pers en ook in kleinen getale aan het publiek een manifest uitgereikt, dat later in grooteren getale is verspreid. Het is gericht aan het Nederlandsche en aan het Indonesische Volk en heeft ten doel om een dreigende oorlogscatastrophe, die de volken van Nederland en Indonesie gelijkelijk zou kunnen treffen, af te wenden. Het bestuur verklaart in het manifest, dat het er diep van doordrongen is, dat in Indonesie gewelddaden worden begaan door onverantwoordelijke elementen van beide zijden, hetgeen de rust en veiligheid in hooge mate onzeker maakt. Het verzoekt dat het verzet van de rust noodzakelijk is naar

van de Nederlandsche Regeering, noch van die van de regeering van Sjahrir wapengeweld zal worden gebruikt, doch dat slechts door overleg tot een vergelijk zal worden gekomen.

Als grondslag voor het overleg ziet het bestuur onvoorwaardelijke erkenning van het recht van Indonesie op een eigen bewind, hetwelk tot het tijdstip van definitieve overeenstemming bij een Ronde-Tafel-Conferentie, zijn voorloopige uitdrukking zou moeten vinden in de erkenning van die Indonesische leiders, die van Japansche invloeden vrij, naar de meeningen van de Indonesiers zelf, hen vertegenwoordigen.

Inmiddels kan worden aangenomen, dat de meerderheid der bevolking zich thans achter de Regeering heeft geschaard bij haar beleid in het Indonesische vraagstuk. De betooging, georganiseerd door bovengenoemde vereeniging, in de Marktaal- len te Amsterdam op 2 Februari j.l. was daar een symptoom van. Het door de pers vermelde aantal deelnemers (20.000) zal wel te hoog geschat zijn, maar niettemin was de belangstelling zeer groot. Het woord werd gevoerd door :

Ds. J.J. Buskes (S.D.A.P.),

Mej. E.G. Poetiray (P.I.),

Mr. G.J. van Heuven Goedhart ("Het Parool"),

Paul de Groot (O.F.N.)

B. Blokzijl (S.V.C.)

C. van der Lande (N.V.V.)

De betoogen der sprekers moogen bekend worden geacht. Verrassend was de mededeeling van den secretaris van het N.V.V., C. van der Lande, dat ook het N.V.V., als het tot oorlog mocht komen "zijn taak zou verstaan en de staking van den arbeid zou proclameeren, die zoo lang zou duren tot de oorlog was stopgezet. Doelende op een eventueele fusie van S.V.C. en N.V.V., zeide v.d. Lande nog, te hopen, dat, bij een volgende manifestatie het niet meer noodig zou zijn, dat leiders van twee vakcentrales spraken.

Mocht het in Indonesie tot een gewapend conflict komen, dan moet rekening worden gehouden met een reactie hier te land in den vorm van stakingen en zelfs daden van sabotage. In hoeverre de arbeiders aan een eventueelen oproep tot het neerleggen van den arbeid gevolg zouden geven, is thans nog niet

geestelijk rijp zijn gemaakt voor deze stakingen, doordat hun bij voortdaring in de vergaderingen van verschillende partijen en vakorganisaties is voorgehouden, dat de strijd van den Inlander tegen Nederland dezelfde is als de bevrijdingsstrijd, dien zij 5 jaar lang tegen den Duitschen overweldiger hebben gevoerd. Berichten uit een bepaalde bron wijzen erop, dat het voornemen zou bestaan om tegen de schepen, die eventueel troepen naar Indonesië zouden voeren, daden van geweld en sabotage te plegen, zoowel in Nederlandsche als in Engelsche havens en zelfs in volle zee.

=====

VII.

PARTIJ VAN DEN ARBEID

De partijbesturen van de S.D.A.P., den Vrijzinnig-Democratischen Bond, de Christen-Democratische Unie en de leiders van een deel der Christoproor-groep zijn dank zij het initiatief van de Nederlandsche volksbeweging tot overeenstemming gekomen en hebben zich vereenigd tot een nieuwe partij, de Partij van den Arbeid, waarvan de vorming neerkomt op een verbreding van de basis eener socialistische gemeenschap. De nieuwe partij zal zoowel Protestantsche als Katholieke Kerkelijken omvatten, maar te verwachten is, dat in de practijk van Katholieke zijde de deelneming beperkt zal blijven.

Voor de S.D.A.P. was het een belangrijke beslissing zich zelf op te heffen om op te gaan in een andere partij.

Het "Program van Beginzelen" der nieuwe partij is op 10 Januari 1946 bekend gemaakt.

Van links-extremistische zijde is op het samengaan van de S.D.A.P. met de andere bovengenoemde groepen felle critiek uitgeoefend. Zij ziet daarin een "doorbraak naar rechts in plaats van, zooals gewenscht werd "een doorbraak naar links".

VIII. BRABANTSCHER BEWEGING.

"Er is spanning tusschen Noord- en Zuid-Nederland", zeide Prof. J. de Quay tijdens de bijeenkomst, die eind Januari 1946 te 's-Hertogenbosch werd gehouden door het Departement Oost-Brabant der Maatschappij voor Nijverheid en Handel. Het Zuiden heeft inderdaad grieven tegen het Noorden, in het bijzonder tegen wat in Brabant "Den Haag" genoemd wordt. Brabantsche industrieelen en kooplieden schijnen vaak geprikkeld te zijn door de bemoeiingen van talrijke overheidsinstanties, zij hebben de bureaucratie slecht kunnen verdragen. De andere grieven, welke uit Brabant vernomen worden, hebben bijna alle betrekking op de onevenredige verdeling van functies in commissies, gaden en comité's.

De bovengenoemde bijeenkomst der Maatschappij voor Handel en Nijverheid, waar o.m. de Minister-President en de Minister van Verkeer en Energie het woord hebben gevoerd, heeft een nuttig effect gehad. In Brabantsche kringen heeft men groote waardeering getoond voor de belangstelling der Regering in Brabantsche moeilijkheden.

De Brabantsche Beweging stelt zich voor grootere activiteit te gaan ontplooiën. In het te Breda verschijnende dagblad "De Stem" verscheen op 9 Februari 1946, een oproep van de "Actiegroep Brabantsche Beweging", afdeling Breda, onder den titel: "Edele Brabant, were di". De actiegroep verklaart te ijveren voor gelijkstelling met de andere gewesten en te waken voor het behoud, misschien zelfs herstel van godsdienst en cultuur, en kondigt aan, dat men spoedig in de gelegenheid zal zijn door middel van vlugschriften meer te weten te komen van hetgeen in de Brabantsche Beweging omgaat.

In Februari 1946 heeft de Brabantsche Beweging zich verenigd met de Stichting "Brabantia Nostra", waarvan het centraal bestuur als gevolg daarvan met een zevental personen zal worden uitgebreid.

"Brabantia Nostra" propageerde de Brabantsche gedachte vooral in intellectueele kringen en bereikte de groote massa daardoor niet. Uit het onderbrengen van de "Brabantsche Beweging" in de Stichting kan worden afgeleid, dat door "Brabantia

Op 12 Februari 1946 werd door de "Brabantsche Beleging" te Tilburg nog een propagandavergadering gehouden. Hierbij kwam wel tot aiting, dat de Brabantsche bevolking zich achtergesteld voelt bij de bevolking boven de rivieren. De spreker op dien avond zeide ondermeer: "Brabant wordt een vergeten Provincie".

Er bestaan plannen om een Katholiek gezinsblad voor Brabant uit te geven, dat de doelstelling van de beweging zal propageren.

IX

RADIO - OMROEP

Bij velen in den lande is ontevredenheid ontstaan over de ontwikkeling van den radio-omroep, die de oude omroep-vereinigingen A.V.R.O., K.R.O., V.A.R.O., enz. heeft teruggebracht. Aan deze vereenigingen is, bij wijze van voorloopige oplossing de programmavoorbereiding, dus de keuze van de uit te zenden stof toevertrouwd. Velen vinden dit vereenigings-systeem een ondoeltreffend apparaat, te weinig samenhang vertoonend. In plaats van groepsuitzendingen zouden zij gaarne een nationaal omroep zien, die representatief kan worden geacht voor de in het volk bestaande verhoudingen. Nederlanders van zeer verschillende politieke en godsdienstige overtuigingen als Communisten, Katholicken, Socialisten, enz. hebben zich vereenigd in het Comité Nationaal Omroep en een manifest uitgegeven, waarin zij voorstanders van den Nationaal Omroep verzoeken adhaesiebetuigingen te zenden.

=====

X

HAAGSCH CULTUUR COMITÉ (H.C.C.)

te 's-Gravenhage is onder den naam Haagsch Cultuur Comité den samenwerking tot stand gekomen tusschen:

De Haagsche Cultuurkring,
De Vrijdenkersvereeniging, "De Dageraad",
De Vrijdenkers-Radio-Omroep,
De Nieuw-Malthusiaanecne Bond en
De "Vlan-omroep"

Te beginnen met Zondag, 17 Februari 1946, zal iedereen zondagsmiddag een openbare samenkomst plaatsvinden, hetzij